

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Boş Zamanın Anlamı İle Akıllı Telefon Bağımlılıklarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Cemal Yalçın¹, Mehmet Demirel², Duygu H. Demirel³, Tekin Çolakoğlu⁴

¹ Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Beden Eğitimi ve Spor Anabilimdalı

İletişim: cemalvalcin6@gmail.com

² Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rekreasyon Bölümü Öğretim Üyesi

İletişim: mehmetdemirel78@gmail.com

³ Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Rekreasyon Bölümü Öğretim Üyesi

İletişim: duyguharmandar@gmail.com

⁴ Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Bölümü Öğretim Üyesi

İletişim: tcologlu@gmail.com

Özet

Araştırmanın amacı, beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin boş zamanın anlamı ile akıllı telefon bağımlılıklarına ilişkin görüşlerinin çeşitli değişkenler ışığında incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda uygun örnekleme (convenience sampling) yöntemiyle seçilmiş olan 50 (%27.3) “Kadın” ve 133 (%72.7) “Erkek” olmak üzere toplam 183 beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencisi çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmada araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formuna ek olarak, katılımcıların boş zamanın anlamına ilişkin görüşlerini belirlemek için Esteve ve ark. (1999) tarafından geliştirilen, Gürbüz ve ark., (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Boş Zaman Anlamı Ölçeği” ile katılımcıların akıllı telefon bağımlılığına ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için ise Kwon ve ark. (2013) tarafından geliştirilen, Demirci ve ark. (2014) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenirliği yapılan “Akıllı Telefon Bağımlılığı” ölçeği kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarını belirlemek için yüzde ve frekans gibi tanımlayıcı istatistik yöntemleri, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için ise Kolmogorov Smirnov normallik testi ile verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucu verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistiksel modellerin yanı sıra t-testi, anova testi ve kullanılan ölçme araçları arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için korelasyon analizi yöntemleri kullanılmıştır (p=0,05). Sonuç olarak; yaş, refah düzeyi ve sınıf değişkenlerinin boş zamanın anlamını etkileyen faktörler olduğu ve boş zamanın anlamı ile akıllı telefon kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Boş zamanın anlamı, akıllı telefon, bağımlılık

Investigation of Opinions about Meaning of Leisure and Smartphone Addiction to Physical Education and Sports Students

Abstract

The aim of this study was to examine opinions about meaning of leisure and smartphone addiction to physical education and sports students in terms of various variable. In accordance with this purpose, a total of 183 physical education and sports students in total, 50 (27.3%) of whom are “Females” and 133 (72.7%) of whom are “Males”, selected by convenience sampling method have voluntarily participate in the research study. Survey method was used in this study. The sample of the study consists of students studying at Dumlupınar University's Physical Education and Sports. In study in addition to personal information form prepared by the researchers, in order to determine opinions about meaning of leisure of participants, the meaning of leisure scale which was developed by Esteve et al. (1999) and adapted into Turkish by Gürbüz et al. (2007) and so as to determine opinions about smartphone addiction to participants, the smartphone addiction scale which was developed by Kwon et al. (2013) and carried out validity and reliability on Turkish by Demirci et al. (2014) was used. In this study, in the evaluation part of the data obtained descriptive statistic methods such as frequency and percentage were used for the distribution of personal informations of the participants and values of skewness and kurtosis of data with Kolmogorov Smirnov normality test has been checked to identify whether data had normal

distribution. It has been determined that the resulting data have a normal distribution. In the statistical analysis of the data, correlation analysis methods were used to determine the relationship between the descriptive statistical models as well as the t-test, the ANOVA test and the measurement tools used ($p=0,05$). Consequently; Age, welfare level, and class variables were factors that affected the meaning of leisure and there were a meaningful relationship between the meaning of leisure and the use of smartphones.

Key Words: The meaning of leisure, smartphone, addiction

Giriş

Sürekli olarak değişen dünyada, insanların fiziksel ve zihinsel özellikleri geçmişten günümüze değişmiştir. Bu gelişen ve değişen dünyada, boş zaman kavramları ve rekreasyon, insanların fiziksel ve zihinsel sağlıklarını koruması için bir yol olmuştur (Demirel, Demirel, & Serdar, 2017). Boş zaman aktiviteleri sosyal etkileşimi ifade eder (Kelly, 1994) ve boş zaman birçok sebepten dolayı çok önemli bir konudur. Örneğin; birçok insan işten daha fazla boş zamanı tatmin edici bulur ve boş zaman, başarı ve zevk duygusunun büyük bir kaynağı olabilir (Lu & Hu, 2005). Dumazedier'e göre Boş zaman; bireylerin, rahatlama, eğlenme, bilgisini genişletme, sosyal olma ve yaratıcı kapasiteyi artıran spor hareketlerini kendi isteği doğrultusunda, iş, aile ve toplumun zorunluluklarından başka yaptığı aktiviteler olarak tanımlanırken (Veal, 1992), diğer bir görüşte ise, Parker, boş zamanı iş ve diğer zorunluluklardan arta kalan zaman olarak tanımlamıştır (Parker, 1976). Karaküçük' göre rekreasyon; modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak, işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan, dolu ve mutlu bir yaşam olarak tanımlamaktadır (Karaküçük, 1999). Bir başka bakış açısıyla Broadhurst rekreasyonu insanların boş zamanlarında katıldıkları, çok yönlü olabilen, fiziksel, duygusal, sosyal ve bilişsel parçalar içeren aktiviteler olarak tanımlamıştır (Broadhurst, 2001). Tanımların bu tür anlam ve düşünceler içermesi zaman, boş zaman ve rekreasyon kavramlarının bireyin üzerinde sosyalleşme sürecinde önemli bir rol oynayacağı düşünülebilir.

Sosyalleşme sürecinde kendini gerçekleştirme önemli bir yere sahiptir. Sosyalleşme gencin kişiliğini kazanma sürecidir. Gençlerin sosyalleşmeleri, arkadaşlık, aile, çevre ilişkileri, medya araçları, kültür, sanat, spor, müzik uğraşları gibi pek çok sosyalleşme etmenleri ile ilişki içinde gerçekleşmektedir. Serbest Zaman Etkinlikleri (SZE) kurumları, gençlerin bir arada olabilmeleri, gruba ait olma, birbirlerini etkileme gücü yaş dönemi özellikleri gereği etkinliklerden daha fazla yararlanmalarını sağlamaktadır (Büküşoğlu & Bayturan, 2005). Yaşadığımız yüzyılda, bilimsel ve teknolojik gelişmelerde hızlı bir artış olduğu gözlenmektedir (Demirel, Demirel, & Serdar, 2017). Bu artışla birlikte, günümüzde

hem bilginin kapsamı hem de teknolojik gelişmeler büyük bir hızda ilerlemekte bu da internete dayalı akıllı araçlarının son gelişmeleriyle birlikte toplumda çığır açan değişmelere sebep olduğu görülmektedir (Kwon, vd. 2013). Fakat akıllı telefonlar, insanların diğerleriyle iletişimini, bilgiye ulaşımını, eğlenme ve günlük yaşamlarını yönetme biçimlerini değiştirmiştir. Ayrıca, yeni iletişim sistemlerindeki son gelişmeler, uygulamaların bolluğu ve satıcılar arasındaki rekabet, kullanıcıların artmasında kayda değer bir büyümeye olanak sağlamıştır (Park, Kim, Shon, & Shim, 2013). Örneğin, International Data Corporation (IDC) analiz şirketinin akıllı telefon pazarına yönelik yayınladığı tahmini rapora göre, akıllı telefon pazarının 2016 da toplam 1,48 milyar ve 2020 yılında ise akıllı telefon pazar payının 1,84 milyara ulaşacağı beklenmektedir (IDC, 2016). Pew Research Center araştırma merkezinin verilerine göre Akıllı Telefonlara sahip olma oranı en çok zengin ekonomilerde görülmektedir. Akıllı telefona sahip olmanın en yüksek olduğu ülkeler arasında %88 Güney Kore, %77 Avustralya, %74 ile İsrail, %72 ile Amerika gelmektedir. Türkiye %59 ile dünyada akıllı telefona sahip olma durumunda 12. Sırada yer almaktadır. Dünyada en çok akıllı telefon kullanan bu ilk 4 ülke arasında 18-34 yaş arası telefon kullananların oranı Güney Kore'de %100, Avustralya'da %95, İsrail'de %87, Amerika'da ise bu oran %92dir. Türkiye'de ise bu oran %81 oranındadır (Pew Research Center, 2016). İstatiksel verilerden, akıllı telefon kullanımının oranı genç-yetişkin olarak adlandırılan yaş aralığında yoğunlaşmakta ve özellikle genç insanların akıllı telefonlar yoluyla hem fonksiyonel hem de duygusal taleplerini karşılayabildikleri söylenilebilir.

Bu bilgilerden hareketle çalışmanın amacı özellikle rekreasyon bölümleri ile derslerinin aktif olarak yer aldığı ve bu alanda öğrencilerin öğrenim gördüğü spor eğitimi veren kurumlardaki üniversite öğrencilerinin boş zamanın anlamını gerçekten kavrayıp kavrayamadığını ve bir pasif rekreasyonel faaliyet olarak akıllı telefon kullanımı ile boş zamanın anlamı ile kişiye kattığı değerler arasındaki ilişkiyi bağımsız değişkenler ışığında incelemektir.

Yöntem ve Araçlar

Rekreasyon bölümleri ile derslerinin aktif olarak yer aldığı ve bu alanda öğrencilerin bir pasif rekreasyonel faaliyet olarak akıllı telefon kullanımı ile boş zamanın anlamı ile kişiye kattığı değerler arasındaki ilişkiyi bağımsız değişkenler ışığında incelemek amacıyla yapılan bu çalışmanın yöntemi aşağıda açıklanmıştır.

Araştırma Grubu: Araştırmanın örneklemini, Dumlupınar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (B.E.S.Y.O.)’nda öğrenim gören ve uygun örnekleme (convenience sampling) yöntemiyle seçilmiş olan 50 (%27.3) “Kadın” ve 133 (%72.7) “Erkek” olmak üzere toplam 183 B.E.S.Y.O öğrencisi oluşturmaktadır. Katılımcılar çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı: Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış kişisel bilgi formuna ek olarak, katılımcıların boş zamanın anlamına ilişkin görüşlerini belirlemek için Esteve ve ark. (1999) tarafından geliştirilen, Gürbüz ve ark., (2007) tarafından Türkçe’ye uyarlanan “Boş Zaman Anlamı Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek 6’li Likert Tipi olup (1= Kesinlikle katılmıyorum, 6= Tamamen katılmıyorum) 35 maddeli, algılanan özgürlük, iş ilişkisi, sosyal etkileşim, boş zamanın kullanılabilirliği, aktif-pasif katılım, hedef yönelimi, algılanan yeterlilik, içsel motivasyon olarak isimlendirilen sekiz alt boyut içermektedir.

Katılımcıların akıllı telefon bağımlılığına ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için ise Kwon ve ark. (2013) tarafından geliştirilen, Demirci ve ark. (2014) tarafından Türkçe geçerlik ve güvenilirliği yapılan “Akıllı Telefon Bağımlılığı” ölçeği kullanılmıştır.

Verilerin Analizi: Çalışmada elde edilen verilerin analizinde katılımcıların kişisel bilgilerinin dağılımlarını belirlemek için yüzde ve frekans tanımlayıcı istatistik yöntemleri, verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için ise Shapiro Wilks normallik testi ile verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Yapılan incelemeler sonucu verilerin normal bir dağılıma sahip olduğu belirlenmiştir. Jondeau ve Rockinger (2008) e göre alt boyutların çarpıklık ve basıklık katsayılarının +3 ile -3 arasında değiştiğinde bu alt boyutlarında normal dağılım parametrelerine uygun şartlar taşıdığını belirtmiştir. Verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistiksel modellerin yanı sıra t-testi, anova testi ve kullanılan ölçme araçları arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için pearson korelasyon analizi yöntemleri kullanılmıştır ($\alpha = 0.05$).

Bulgular

Rekreasyon bölümleri ile derslerinin aktif olarak yer aldığı ve bu alanda öğrencilerin bir pasif rekreasyonel faaliyet olarak akıllı telefon kullanımını ile boş zamanın anlamı ile kişiye kattığı değerler arasındaki ilişkiyi bağımsız değişkenler ışığında incelemek amacıyla yapılan bu çalışmanın yöntemi aşağıda açıklanmıştır.

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyet, Yaş, Refah Düzeyi ve Sportif Faaliyetlere Katılım Durumlarına Göre Dağılımları

Değişkenler		F	%
Cinsiyet	Kadın	50	27.3
	Erkek	133	72.7
	Toplam	183	100
Yaş	17-20	19	10.4
	21-25	154	84.1
	26 ve üstü	10	5.5
	Toplam	183	100
Refah Düzeyi	Kötü	17	9.3
	Normal	107	58.5
	İyi	59	32.2
	Toplam	183	100
Sportif Faaliyetlere Katılım Durumu	Evet	155	84.7
	Hayır	128	15.3
	Toplam	183	100

Tablo 1’de Katılımcıların cinsiyet, yaş, refah düzeyi, ve sportif etkinliklere katılım durumlarına ilişkin istatistiksel bulgulara göre katılımcıların %72.7’sinin “erkek”, % 84.1’inin “21-25 ”yaş aralığında olduğu, %58.5’inin “Normal” refah düzeyinde olduğu, ve %84.7’sinin sportif etkinliklere düzenli olarak katılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Boş Zamanın Anlamı ve Akıllı Telefon Kullanımı Düzeyleri

Alt Boyut	Cinsiyet	N	Ort.	F	t	p																																																																												
Aktif-Pasif Katılım	Kadın	50	4.715	.560	.317	.751																																																																												
	Erkek	133	4.672				Sosyal Etkileşim	Kadın	50	4.856	.091	.711	.478	Erkek	133	4.960	Algılanan Yeterlilik	Kadın	50	4.880	.290	.058	.954	Erkek	133	4.872	Boş Zaman Kullanırlığı	Kadın	50	4.396	.146	-.530	.597	Erkek	133	4.472	Algılanan Özgürlük	Kadın	50	4.948	2.131	.722	.471	Erkek	133	4.855	İçsel Motivasyon	Kadın	50	4.486	.029	1.198	.233	Erkek	133	4.300	Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227	Erkek	133	4.536	İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566
Sosyal Etkileşim	Kadın	50	4.856	.091	.711	.478																																																																												
	Erkek	133	4.960				Algılanan Yeterlilik	Kadın	50	4.880	.290	.058	.954	Erkek	133	4.872	Boş Zaman Kullanırlığı	Kadın	50	4.396	.146	-.530	.597	Erkek	133	4.472	Algılanan Özgürlük	Kadın	50	4.948	2.131	.722	.471	Erkek	133	4.855	İçsel Motivasyon	Kadın	50	4.486	.029	1.198	.233	Erkek	133	4.300	Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227	Erkek	133	4.536	İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082						
Algılanan Yeterlilik	Kadın	50	4.880	.290	.058	.954																																																																												
	Erkek	133	4.872				Boş Zaman Kullanırlığı	Kadın	50	4.396	.146	-.530	.597	Erkek	133	4.472	Algılanan Özgürlük	Kadın	50	4.948	2.131	.722	.471	Erkek	133	4.855	İçsel Motivasyon	Kadın	50	4.486	.029	1.198	.233	Erkek	133	4.300	Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227	Erkek	133	4.536	İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082																
Boş Zaman Kullanırlığı	Kadın	50	4.396	.146	-.530	.597																																																																												
	Erkek	133	4.472				Algılanan Özgürlük	Kadın	50	4.948	2.131	.722	.471	Erkek	133	4.855	İçsel Motivasyon	Kadın	50	4.486	.029	1.198	.233	Erkek	133	4.300	Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227	Erkek	133	4.536	İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082																										
Algılanan Özgürlük	Kadın	50	4.948	2.131	.722	.471																																																																												
	Erkek	133	4.855				İçsel Motivasyon	Kadın	50	4.486	.029	1.198	.233	Erkek	133	4.300	Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227	Erkek	133	4.536	İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082																																				
İçsel Motivasyon	Kadın	50	4.486	.029	1.198	.233																																																																												
	Erkek	133	4.300				Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227	Erkek	133	4.536	İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082																																														
Hedef Yönelimi	Kadın	50	4.720	2.017	1.212	.227																																																																												
	Erkek	133	4.536				İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367	Erkek	133	4.714	Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082																																																								
İş İlişkisi	Kadın	50	4.844	7.729	.943	.367																																																																												
	Erkek	133	4.714				Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572	Erkek	133	87.082																																																																		
Akıllı Telefon Kullanımı	Kadın	50	89.680	.006	.566	.572																																																																												
	Erkek	133	87.082																																																																															

Tablo 2’de katılımcıların cinsiyetlerine göre boş zamanın anlamı ve akıllı telefon kullanımı düzeylerini test etmek amacıyla yapılan T testi sonuçları verilmiştir. Test sonuçlarına göre; anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Boş Zaman Anlam Düzeyleri

Alt Boyut	Yaş	N	Ort.	F	p
Aktif-Pasif Katılım	17-20	19	4.644	.503	.606
	21-25	154	4.704		
	26 ve üstü	10	4.450		
Sosyal Etkileşim	17-20	19	4.810	.273	.761
	21-25	154	4.953		
	26 ve üstü	10	4.840		
Algılanan Yeterlilik	17-20	19	4.855	.252	.777
	21-25	154	4.888		
	26 ve üstü	10	4.700		
Boş Zaman Kullanırlığı	17-20	19	4.452	.033	.967
	21-25	154	4.446		
	26 ve üstü	10	4.320		
Algılanan Özgürlük	17-20	19	4.578	1.654	.194
	21-25	154	4.918		
	26 ve üstü	10	4.880		
İçsel Motivasyon	17-20	19	4.087	.841	.433
	21-25	154	4.383		
	26 ve üstü	10	4.366		
Hedef Yönelimi	17-20	19	4.508	.145	.865
	21-25	154	4.588		
	26 ve üstü	10	4.700		
İş İlişkisi	17-20	19	4.747	.007	.993
	21-25	154	4.751		
	26 ve üstü	10	4.720		
Akıllı Telefon Kullanımı	17-20	19	75.052	3.942	.021
	21-25	154	90.240		
	26 ve üstü	10	74.300		

Tablo 3’de katılımcıların yaşlarına göre boş zamanın anlamı ve akıllı telefon kullanımı düzeylerini test etmek amacıyla yapılan Anova testi sonuçları verilmiştir. Test sonuçlarına göre; katılımcıların yaş grupları ile boş zamanın anlamına ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenemezken, katılımcıların akıllı telefon kullanımı düzeylerinde “21-25 yaş” grubu katılımcıların lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır ($p<0.05$)

Tablo 4: Boş Zamanın Anlamı Ölçeği ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Alt Boyutları İlişkisi

Boş zamanın anlamı ile akıllı telefon kullanımı ölçekleri arasındaki ilişkiyi tespit

Alt Boyutlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Aktif-Pasif Katılım	R 1								
	P								
Sosyal Etkileşim	R .625**	1							
	P .000								
Algılanan Yeterlilik	R .634**	.614**	1						
	P .000	.000							
Boş Zaman Kullanırlığı	R .237**	.189*	.366**	1					
	P .001	.011	.000						
Algılanan Özgürlük	R .418**	.420**	.563**	.483**	1				
	P .000	.000	.000	.000					
İçsel Motivasyon	R .101	.138	.175*	.338**	.483**	1			
	P .174	.063	.018	.000	.000				
Hedef Yönelimi	R .295**	.266**	.304**	.420**	.543**	.589**	1		
	P .000	.000	.000	.000	.000	.000			
İş İlişkisi	R .366**	.341**	.335**	.378**	.565**	.548**	.746**	1	
	P .000	.000	.000	.000	.000	.000	.000		
Akıllı Telefon Kullanımı	R -.053	-.025	-.153*	-.025	-.108	.120	.046	.059	1
	P .479	.742	.038	.741	.144	.104	.535	.424	

etmek için yapılan Pearson Korelasyon Analizinde ise sadece “algılanan yeterlilik” alt boyutu ile akıllı telefon kullanımı arasında güçlü ve pozitif, aynı yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç

Rekreasyon bölümleri ile derslerinin aktif olarak yer aldığı ve bu alanda öğrencilerin bir pasif rekreasyonel faaliyet olarak akıllı telefon kullanımı ile boş zamanın anlamı ile kişiye kattığı değerler arasındaki ilişkiyi bağımsız değişkenler ışığında incelemek amacıyla yapılan bu çalışmanın bulgularıyla ilgili tartışması ve sonuçları aşağıda verilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin Boş Zamanın Anlamı İle Akıllı Telefon Bağımlılıklarına ilişkin görüşlerinin farklı değişkenler açısından araştırıldığı bu çalışmanın %27.3’ünü Kadınlar, %72.7’sini ise Erkekler oluşturmaktadır. Araştırmaya katılanların %10.4’ünü 17-20 yaş arası, %84.1’ini 21-25 yaş arası ve %5.5’ni de 26 yaş üstü kişilerin oluşturduğu tespit edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda cinsiyet değişkenine göre boş zamanın anlamı alt boyutları ile akıllı telefon bağımlılığı ölçeği toplam puanlarına bakıldığında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Deniz (2014) yaptığı çalışmada cinsiyet farklılığına göre, problemlili mobil telefon kullanımını incelemiş ve puan ortalamaları arasında bizim çalışmamızla paralel olduğu sonucuna varılmıştır. Perry Lee (2007) üniversite öğrencilerine yaptığı çalışmada akıllı telefon kullanımının cinsiyete göre anlamlı fark olmadığını fakat erkeklerin kadınlardan daha fazla mesajlaştığını saptamışlardır. Erdem ve Arkadaşları (2016) kadınların erkeklere göre anlamlı bir şekilde daha fazla akıllı telefon kullandıkları fakat nomofobik olma durumunun ise cinsiyete göre herhangi bir anlamlı farklılık bulunmadığı gözlenmiştir. Yılmaz ve Arkadaşları (2015) cinsiyete göre problemlili mobil telefon kullanım şekillerini incelemişler ve bizim çalışmamızdan farklı olarak cinsiyet değişkeninde anlamlı bir farklılık olduğunu ve kız lise öğrencilerinde ortalamının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır.

Analiz sonuçlarına göre; katılımcıların yaş grupları ile boş zamanın anlamına ilişkin düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenemezken, katılımcıların akıllı telefon kullanımını düzeylerinde “21-25 yaş” grubu katılımcıların lehine anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Türkiye’de ve Dünya’da yapılan çeşitli çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Örneğin; Aktaş ve Yılmaz (2016) üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanımının yaşlara göre dağılımında 22-25 yaş arası üniversite öğrencilerinde anlamlı fark saptamışlar ve Akıllı ve Gezgin (2016) yaptığı araştırmada üniversite öğrencilerinin nomofobi düzeylerinin ortalamasının üzerinde olduğu saptanmıştır. James ve Drennan (2005) Avustralya’daki çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin günde 1,5 ile 5 saat civarında değişen sürelerde akıllı telefon kullandıklarını, kullanımının özel günlerde ve organizasyonlarda daha da arttığı tespit edilmiştir. Hatta yalnızlık ve üzücü durumlarda öğrencilerin morallerini düzeltmek için akıllı telefonlarını kullandıklarını, akıllı telefonlar yoluyla arkadaşlarına ulaşmanın kendilerini daha iyi hissetmelerine yardım ettiği saptanmıştır. Hızlı bir şekilde gelişen teknoloji ile bu yaş grubu üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanım düzeylerinin yüksek olmasının sebepleri, öğrencilerin müzik dinleme, oyun oynama ve sosyal paylaşım ağlarının kullanımının popüleriteyi artırmasından dolayı olduğu söylenebilir.

Boş Zamanın Anlamı Ölçeği ile Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeğinin Alt Boyutları İlişkisinde sadece Algılanan Yeterlilik alt boyutunda anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bunun sebebi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin arzu ettikleri sonuçları başarmada ve bu sonuçları çevrelerine göstermede etkili bir iletişim aracı olan akıllı telefon kullanımına yönelmeleri, bu araçla sosyal platformlarda beğenilme, takdir edilme ve ün kazanma gibi iç

motivasyonu artıran unsurlarla benlik saygılarını arttırdıkları ve bu sayede serbest zaman doyum düzeylerine ulaştıkları düşünülebilir.

Sonuç olarak cinsiyetin, boş zamanın anlamı ve akıllı telefon kullanımında önemli bir faktör olmadığı, yaşın, akıllı telefon kullanımında önemli bir faktör olduğu belirlenmiştir. Ayrıca boş zamanın anlamı ile akıllı telefon kullanımı arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmanın diğer rekreasyon alanı ile ilgili ölçekler ile desteklenerek ve daha fazla katılım ile birlikte yapılmasının daha etkili sonuçlar verebileceği düşünülmekte ve önerilmektedir.

Kaynakça

- Akıllı, G. K., & Gezgin, D. M. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Nomofobi Düzeyleri ile Farklı Davranış Örüntülerinin Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*(40), 51-69.
- Aktaş, H., & Yılmaz, N. (2017). Üniversite Gençlerinin Yalnızlık ve Utangaçlık Unsurları Açısından Akıllı Telefon Bağımlılığı. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(1), 85-100.
- Broadhurst, R. (2001). *Managing Environments for Leisure and Recreation*. GBR: Routledge.
- Büküşoğlu, N., & Bayturan, A. F. (2005). Serbest Zaman Etkinliklerinin Gençlerin Psiko-Sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü. *Ege Tıp Dergisi*, 44(3), 173-177.
- Demirci, K., Orhan, H., Demirdaş, A., Akpınar, A., Sert, H. (2014) Validity and Reliability of the Turkish Version of the Smartphone Addiction Scale in a Younger Population, *Klinik Psikofarmakoloji Bülteni*, Cilt: 24, Sayı: 3
- Demirel, D. H., Demirel, M., & Serdar, E. (2017). University Students' Opinions of The Meaning of Leisure and Their Perceived Freedom in Leisure. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 796-802.doi:10.14687/jhs.v14i1.4341
- Demirel, M., Demirel, D. H., & Serdar, E. (2017). Constraints and perceived freedom levels in the leisure of university students. *Journal of Human Sciences*, 14(1), 789-795. doi:10.14687/jhs.v14i1.4340
- Deniz, S. (2014). Ergenlerin Problemleri Mobil Telefon Kullanımının Utangaçlık ve Sosyal Anksiyete ile İlişkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi.
- Erdem, H., Kalkın, G., Türen, U., & Deniz, M. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Mobil Telefon Yoksunluğu Korkusunun (Nomofobi) Akademik Başarıya Etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21(3), 923-936.
- Esteve, R., San Martin, J., Lopez, A. E. (1999). Grasping The Meaning of Leisure: Developing A Self Report Measurement Tool. *Leisure Studies*, 18 (2):79-91, DOI: 10.1080/026143699374961

- Gürbüz, B., Özdemir, A. S., & Karaküçük, S. (2007). Boş Zaman Ölçeğinin Anlamı: Türk Üniversite Öğrencilerinin Psikometrik Özelliklerinin Değerlendirilmesi. 4. Uluslararası Akdeniz Spor Bilimleri Kongresi, Antalya.
- James, D., & Drennan, J. (2005). Exploring Addictive Consumption of Mobile Phone Technology. Perth, Australia: In Australian and New Zealand Marketing Academy conference Perth, Australia.
- E. Jondeau, M. Rockinger (2003) Conditional volatility, skewness, and kurtosis: existence, persistence, and comovements. *Journal of Economic Dynamics & Control*, 27, 1699 – 1737.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreasyon*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Kelly, J. R. (1994). The Symbolic Interaction Metaphor and Leisure: Critical Challenges. *Leisure Studies*, 13(2), 81-96.
- Kwon M, Lee JY, Won WY, Park JW, Min JA, Hahn C, et al. Development and validation of a smartphone addiction scale (SAS). *PLoS One* 2013; 8(2):e56936. doi: 10.1371/journal.pone.0056936. [CrossRef]
- Lu, L., & Hu, C.-H. (2005). Personality, Leisure Experiences and Happiness. *Journal of Happiness Studies*, 6, 325-342.
- Park, N., Kim, Y.-C., Shon, H. Y., & Shim, H. (2013). Factors Influencing Smartphone Use and Dependency in South Korea. *Computers in Human Behavior*, 29, 1763–1770.
- Parker, S. R. (1976). *Sociology of Leisure*. London: Allen & Unwin.
- Perry, S. D., & Lee, K. C. (2007). Mobile phone text messaging overuse among developing world university students. *Communicatio*, 33(2), 63-79.
- Veal, A. J. (1992). Definitions of Leisure and Recreation. *School of Leisure, Sport and Tourism*, 2(4), 44-48, 52.
- Yılmaz, G., Şar, A. H., & Civan, S. (2015). Ergenlerde Mobil Telefon Bağımlılığı İle Sosyal Kaygı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Online Journal Of Technology Addiction & Cyberbullying*, 2(2), 20-37.
- <http://www.idc.com/getdoc.jsp?containerId=prUS41425416> adresinden 25.03.2017 tarihinde alınmıştır.
- <http://www.pewglobal.org/2016/02/22/smartphone-ownership-and-internet-usage-continues-to-climb-in-emerging-economies/> adresinden 26.03.2017 tarihinde alınmıştır.